

GAZDASÁGI
VERSENYHIVATAL

VERSENYTANÁCS

Vj/066-011/2010.

A Gazdasági Versenyhivatal Versenytanácsa a dr. D. D. ügyvéd (Dózsa Ügyvédi Iroda) által képviselt **FHB Jelzálogbank Nyrt.** (Budapest) kérelmező összefonódás engedélyezése iránti kérelmére indult eljárásban, melyben további ügyfélként részt vett szintén dr. D. D. ügyvéd által képviselt **Allianz Bank Zrt.** (Budapest) - tárgyaláson kívül - meghozta az alábbi

h a t á r o z a t o t .

A Versenytanács engedélyezi, hogy az FHB Jelzálogbank Nyrt. egyedüli irányítást szerezzen az Allianz Bank Zrt. felett.

A határozat felülvizsgálatát a kézhezvételtől számított harminc napon belül a Fővárosi Bíróságnak címzett, de a Gazdasági Versenyhivatalnál benyújtható vagy ajánlott küldeményként postára adott keresettel lehet kérni.

I n d o k o l á s

I.

A tények

1. A kérelmezett összefonódás

- 1) Az FHB Jelzálogbank Nyrt. (a továbbiakban: FHB vagy kérelmező) 2010. július 2-án részvény adásvételi szerződést (a továbbiakban: szerződés) kötött az Allianz Hungária Biztosító Zrt.-vel (a továbbiakban: AHB), amelynek értelmében megszerzi az Allianz Bank Zrt. (a továbbiakban: AB vagy kérelmezett, a kérelmezővel együtt: felek) részvényeinek 100 százalékát.

- 2) A kérelmező a Gazdasági Versenyhivatalhoz 2010. július 9-én benyújtott kérelmében a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló, módosított 1996. évi LVII. törvény (a továbbiakban: Tpv.) VI. fejezetének rendelkezései alapján elsődlegesen kérte az 1) pontban hivatkozott ügylet engedélyezését. A vizsgáló által elrendelt hiánypótlást követően a kérelmező a kérelemben foglalt hiányokat 2010. július 27-én pótolta.
- 3) A kérelmező és az eladó AHB a szerződésben kikötötték, hogy az AHB köteles az ügylet zárását követő három évig tartózkodni olyan magyarországi pénzügyi intézmény alapításától, amely az AB versenytársa lehetne (mindez nem akadályozza annak, hogy az AHB közvetlen vagy közvetett tulajdont szerezzen egy már létező magyarországi pénzügyi intézményben). Köteles továbbá az ügylet zárásától számított egy évig tartózkodni meghatározott, az AB-ben vezető beosztást betöltő személyek „elcsábításától” is. Mindezen túl az AHB egy külön védjegyhasználati szerződésben engedélyezte az FHB-nak, hogy az ügylet zárását követő korlátozott ideig jogosult használni az Allianz védjegyet a márkanévként és az AB cégneve részeként.
- 4) Az FHB és az AHB aláírtak egy Stratégiai Együttműködési Megállapodást is, amely a közöttük jövőben megvalósuló, pénzügyi szolgáltatások nyújtása területén kifejtett együttműködés kereteit teremti meg. Ennek részeként biztosít a védjegyhasználati szerződés az Allianz védjegy egyéb formában való használatára engedélyt a kérelmezőnek, amely használati jogosultság időtartama jelentősen meghaladja a 3) pontban rögzített jogosultságát.

2. Az összefonódás résztvevői

FHB-csoport

- 5) A kérelmezőt 1997. október 21-én négy bank, a Magyar Befektetési és Fejlesztési Bank Rt., a Mezőbank Rt., a Postabank és Takarékpénztár Rt., a Pénzügyintézet Központ Bank Rt. és a Pénzügyminisztérium alapította. Ezt követően két lépcsőben – 2003-ban és 2007-ben – sor került a kérelmezőben meglévő magyar állami tulajdon privatizációjára. Ennek első fázisa során a tulajdonos a kérelmező részvényeit bevezette a Budapesti Értéktőzsdére. A privatizáció második fázisát követően az MNV Zrt.) részesedése az FHB Nyrt.-ben 4,11%, a fennmaradó (szavazati jogot biztosító) részvények hazai és nemzetközi

intézményi befektetők, illetve magánszemélyek, továbbá kis hányadban az FHB, illetve FHB munkavállalók kezében van.

- 6) Az összefonódást megelőzően az FHB részvényeinek 9,57 százaléka az AHB kezében volt, amely az ügylet megvalósulását követően – figyelemmel a vételár egy része kiegyenlítésének formájára – 12,34 százalékra nő. A kérelmező nyilatkozata szerint az AHB részesedése nem biztosított – és az összefonódást követően sem biztosít – irányítási jogot az AHB számára a kérelmező felett.
- 7) Az FHB-csoport élén a kérelmező áll, a csoport banki, életjáradék és ingatlan befektetési termékeket és szolgáltatásokat értékesít, illetve banki, biztosítási és befektetési termékek ügynöki értékesítését végzi. A banki termékek értékesítése lakossági és vállalati ügyfelek részére történik. A csoport kiemelt jelentőségű termékei közé tartozik a jelzáloghitelek refinanszírozása – amelyet a saját tulajdonában álló FHB Kereskedelmi Bank Zrt. mellett egyéb partnereknek is nyújt, többek között az AB-nek –, illetve lakossági jelzáloghitelek (lakáscélú és szabad felhasználású jelzáloghitelek Ft-ban és EUR-ban, Ft lakáscélú hitelek esetében állami kamattámogatott hitelek) nyújtása. Az FHB csoport a kérelmező nyilatkozata szerint nem nyújt vállalati befektetési szolgáltatásokat. Az FHB-csoport fiókhálózata az összefonódás után a jelenlegi 21 fiókról több mint 70 fiókra fog várhatóan kibővülni.
- 8) Az FHB-csoport 2009. évben elért, a Tptv. 24. § (3) bekezdésében felsorolt bevételi tételeinek – a Tptv. 27. § (1) bekezdése szerint szűkített – összege meghaladta a 70 milliárd forintot.

AB

- 9) Az AB 2006 októberében kezdte magyarországi tevékenységét, átfogó kereskedelmi banki tevékenysége kiterjed a lakosságnak és vállalkozásoknak nyújtott betétgyűjtési szolgáltatásra, hitelnyújtásra, pénzforgalmi szolgáltatás nyújtására, készpénz-helyettesítő fizetési eszközök kibocsátására, illetve különböző befektetési szolgáltatások nyújtására.
- 10) Az AB 2009. évben elért, a Tptv. 24. § (3) bekezdésében felsorolt bevételi tételeinek – a Tptv. 27. § (1) bekezdése szerint szűkített – összege meghaladta a 10 milliárd forintot.

3. Pénzügyi szolgáltatások

- 11) Az FHB-csoport és a kérelmezett tevékenységei – jellemzően – a hitelintézeti szolgáltatások körébe sorolhatók. A hitelintézeti (banki) szolgáltatások között megkülönböztethetők a lakossági és a vállalati szolgáltatások, amely csoporton belül tovább elkülöníthetők a hitelezéssel, forrásgyűjtéssel (betétgyűjtés) és befektetéssel kapcsolatos szolgáltatások.
- 12) A hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: „Hpt.”) rendelkezései szerint pénzügyi szolgáltatások – ezen belül a 11) pont szerinti szolgáltatások is – üzletszerűen csak engedéllyel végezhetők. A Hpt. szabályozza a határon átnyúló szolgáltatások nyújtásának szabályait, e szerint a magánszemélyeknek és a belföldön honos vállalkozásoknak módjában áll határon átnyúló szolgáltatást igénybe venni, ez azonban jelenleg nem tekinthető elterjedtnek. A határon átnyúló pénzügyi szolgáltatás igénybevétele alacsony voltát jól érzékelteti az MNB által publikált azon 2009. decemberi statisztika, miszerint a teljes nem pénzügyi vállalati hitelállomány mintegy 95%-a a hazai bankoktól, szakosított hitelintézetektől, valamint a külföldi hitelintézetek 100 milliárd forint mérlegfőösszeg fölötti fióktelepeitől származott.
- 13) A Magyarországon lakossági és vállalati pénzügyi szolgáltatásokat nyújtó hitelintézetek egy része kiterjedt, országos szintű bankfiók hálózattal rendelkezik. A bankok által kínált termékek és szolgáltatások esetében nem fedezhetők fel lényeges különbségek regionális alapon. Az egyes szolgáltatási körök esetében a jelentősebb magyarországi piaci szereplők részesedései az alábbiak szerint alakul:
- A lakossági hitelezés esetében a piac egynegyedét adja az OTP-csoport. Az OTP-csoporton kívül a nagyobb szereplők az Erste, K&H, Raiffeisen, CIB Bankok, melyek a teljes piac 61%-át fedik le. Ezen a területen a kérelmező részesedése 5 százalék alatt van, míg a kérelmezetté nem éri el az 1 százalékot.
  - A lakossági betétállomány esetében 2009. december 31-én a bankszektor teljes állományának 28,5%-át adta az OTP Csoport, az első négy szereplő – OTP, CIB, Erste, K&H – piaci részesedése meghaladta az 50%-ot, az első tíz szereplő a piac 77,5%-át fedte le. Ezen a területen sem a kérelmező, sem a kérelmezett részesedése nem éri el az 1 százalékot.

- A vállalati hitelállomány esetében a piacvezető bank a CIB. Ugyan piaci súlya 2009-ben csökkent 2008-hoz képest, de így is megőrizte vezető pozícióját. A piac a vállalati hitelek esetében is erőteljes koncentrációt mutat, az első négy szereplő – CIB, MKB, Raiffeisen, K&H - részesedése meghaladja az 50%-ot, az első tíz szereplő pedig lefedi a teljes piac 85%-át. Ezen a területen sem a kérelmező, sem a kérelmezett részesedése nem éri el az 1 százalékot.
  - A vállalati betétállomány esetében a legnagyobb piaci szereplő az OTP Csoport és a K&H. Az első négy bank / bankcsoport – OTP, K&H, MKB, UniCredit – adja a piac közel 50%-át, az első tíz szereplő közel 84%-os lefedettséget mutat. Ezen a területen sem a kérelmező, sem a kérelmezett részesedése nem éri el az 1 százalékot.
- 14) A versenyjogi gyakorlat a banki szolgáltatások piacán belül jellemzően megkülönbözteti a lakossági, illetve vállalati banki szolgáltatások piacát.

II.

A döntés

1. Az engedélykérési kötelezettség

- 15) Az 1) pont szerinti – a kérelmező AB feletti egyedüli irányításának létrejöttét megalapozó – szerződés a Tpv. 23. § (1) bekezdés b) pontja alapján vállalkozások összefonódásának minősül.
- 16) Mivel az összefonódással érintett vállalkozás-csoportok (a Tpv. 26. § szerint az FHB-csoport és az AB) – Tpv. 27. § (2) bekezdése szerint számított – Tpv. 24. § (3) bekezdése szerinti tételek összessége együttesen mindennek következtében meghaladta a tizenötmilliárd forintot, ezen belül mindkettőé külön-külön az 500 millió forintot, ezért a kérelmezett összefonódáshoz – a Tpv. 24. § (1) bekezdése alapján – a Gazdasági Versenyhivatal engedélye szükséges.

2. Az engedélyezés

- 17) A Tpv. 30. § (1) bekezdése alapján az engedély iránti kérelem elbírálásakor mérlegelni kell az összefonódással járó előnyöket és hátrányokat. Ennek során vizsgálni kell többek

között az érintett piacok szerkezetét; az érintett piacokon fennálló vagy lehetséges versenyt, a piactalépés és a piacról történő kilépés költségeit, kockázatait, valamint műszaki, gazdasági és jogi feltételeit. Vizsgálati szempont továbbá az érintett vállalkozások piaci helyzete, gazdasági és pénzügyi képessége és az összefonódásnak a szállítókra, az üzletfelekre és a fogyasztókra gyakorolt hatása. Ugyanezen szakasz (2) bekezdése alapján a Gazdasági Versenyhivatal nem tagadhatja meg az engedély megadását, ha – az (1) bekezdésben foglaltakat figyelembe véve – az összefonódás nem csökkenti jelentős mértékben a versenyt az érintett piacon (14. §), különösen gazdasági erőfölény létrehozása vagy megerősítése következményeként.

- 18) Adott összefonódás versenyre gyakorolt hatásainak elemzése érdekében szükséges vizsgálni a Tpv. 14. §-a alapján érintett áru- és földrajzi piacokat. Ebben a tekintetben az érintett piac elemzési körébe tartozik minden, az összefonódásban közvetlenül vagy közvetve résztvevő vállalkozás által értékesített áru és az értékesítéssel érintett földrajzi terület. Az összefonódás engedélyezhetőségének vizsgálata körében ugyanakkor részletes elemzést jellemzően azon érintett piacokon szükséges elvégezni, amelyek az összefonódással járó piaci struktúraváltozás körében érintettek valamely formában.
- 19) A Tpv. 14. § (2) bekezdése szerint a megállapodás tárgyát alkotó árun túlmenően figyelembe kell venni az azt – a felhasználási célra, az árra, a minőségre és a teljesítés feltételeire tekintettel – ésszerűen helyettesítő árukat (keresleti helyettesíthetőség), továbbá a kínálati helyettesíthetőség szempontjait.
- 20) A Tpv. eddigi alkalmazási tapasztalatai alapján a Versenytanács az engedélyezés feltételeinek elemzése során az összefonódás horizontális, vertikális, portfólió és konglomerátum hatásait vizsgálja, amelyet a saját több éves gyakorlatát tükröző a Gazdasági Versenyhivatal Elnökének és a Versenytanács Elnökének 1/2003. számú Közleményében (a továbbiakban: Közlemény) mutat be részletesen.
- 21) A felek egyaránt jelen vannak a lakossági, illetve a vállalati banki szolgáltatások – beleértve hitelezést, illetve betétgyűjtést – magyarországi piacán, így ezen szolgáltatások kapcsán volt lehetséges horizontális hatásokat azonosítani. A Versenytanács értékelése szerint ezen piacok érintett földrajzi területe Magyarország. Figyelemmel a felek alacsony, illetve a versenytársak jelentős piaci részesedésére az adott területen (lásd 13. pont), a Versenytanács értékelése szerint az összefonódással nyilvánvalóan nem jár együtt káros horizontális hatással ezen piacokon.

- 22) A Versenytanács megjegyzi, hogy nem tartotta szükségesnek állást foglalni abban a tekintetben, hogy a lakossági és a vállalati szolgáltatáson belül az egyes szolgáltatási területek – hitelezés, illetve betétgyűjtés – további elkülönült érintett piacot alkotnak-e, figyelemmel arra a körülményre, hogy a lehetséges legszűkebb érintett piacon sem volt azonosítható káros versenyhatás.
- 23) A Versenytanács értékelése szerint az FHB-csoport jelzáloghitelezéssel kapcsolatos speciális szerepe (lásd 7. pont) elvileg felvetheti annak a lehetőségét is, hogy a jelzáloghitelek refinanszírozása is elkülönült érintett piacot alkot. Ebben az esetben az összefonódás vertikális hatással is járhat, hiszen a kérelmező az AB számára nyújt szolgáltatást. A Versenytanács nem tartotta ugyanakkor szükségesnek állást foglalni ebben a kérdésben sem, tekintettel arra a körülményre, hogy káros vertikális hatás ebben az esetben sem lenne azonosítható – figyelemmel az AB alacsony piaci részesedésére, illetve arra a körülményre, hogy az AB már az összefonódás előtt is kapcsolatban állt az FHB-val.
- 24) Az FHB-csoport tevékenysége az AB megszerzése révén kiegészül a vállalati befektetési szolgáltatások nyújtásával, amely portfólió hatásként értékelhető. Figyelemmel ugyanakkor a felek kapcsolódó piacokon meglévő részesedésére (lásd 13. pont), a Versenytanács értékelése szerint ez nyilvánvalóan nem járhat káros versenyhatással.
- 25) A Versenytanács értékelése szerint így a kérelmezett összefonódással érintett egyik lehetséges érintett piac meghatározása tekintetében sem lehetett a versenyre káros – horizontális, vertikális, portfólió vagy konglomerátum – hatásokat azonosítani. A Versenytanács a kérelemben előadottak alapján – figyelemmel a Közleményben foglaltakra – arra a következtetésre jutott, hogy az összefonódás nyilvánvalóan nem megtagadható.
- 26) Mindezek alapján a Versenytanács a Tpv. 77. § (1) bekezdés a) pontja szerinti határozatában az összefonódást engedélyezte.
- 27) A Versenytanács alkalmazta a Tpv. 63.§ (3) bekezdés ac) pontját, amely szerint a határozatot 35 munkanapon belül kell meghozni, amennyiben az engedély a Tpv. 30.§ (2) bekezdése alapján nyilvánvalóan nem tagadható meg.

3. Járulékos korlátozás

- 28) A Tpv. 30. § (5) bekezdése értelmében az összefonódáshoz adott engedély kiterjed mindazokra a versenykorlátozásokra, amelyek az összefonódás megvalósításához szükségesek. A felek a szerződésben, illetve külön megállapodásban kötöttek egymással kiegészítő megállapodásokat (lásd 3. és 4. pontok).
- 29) 2005. július 14-től megszűnt ugyanakkor annak lehetősége, hogy a Gazdasági Versenyhivatal a versenykorlátozó megállapodások tekintetében nemleges megállapítást tegyen, illetve egyedi mentesítést adjon (lásd Tpv. 17. §, illetve 20. §-ok). Minderre tekintettel a Gazdasági Versenyhivatal az összefonódást engedélyező határozataiban főszabályként – egyezően az Európai Bizottság gyakorlatával¹ is – nem végzi el annak értékelését, hogy az összefonódást eredményező szerződésben szereplő versenykorlátozás a Tpv. 30. § (5) bekezdése szerinti kapcsolódó versenykorlátozásnak minősül-e.
- 30) Megjegyzi ugyanakkor a Versenytanács, hogy a Tpv. 30. § (5) bekezdése alkalmazhatóságának a vállalkozások általi értékelésekor segítséget nyújthat az adott kérdéskörrel kapcsolatos korábbi versenyfelügyeleti gyakorlat:
- E szerint kizárólag olyan versenykorlátozások értékelhetőek, amelyek közvetlenül kapcsolódnak az adott összefonódáshoz, hiányukban az összefonódás ésszerűen nem is valósítható meg. A kapcsolatnak tartalminak kell lennie: önmagában még nem tesz az összefonódás szerves részévé valamely versenykorlátozást az, ha abban az összefonódással egyidejűleg – esetleg egyazon szerződésben – állapodtak meg a felek. Másoldalról viszont az, hogy az összefonódás és a versenykorlátozás külön-külön szerződésben jelenik meg, nem zárja ki együttes versenyjogi értékelésük lehetőségét.
  - A joggyakorlat általános elvként azt alakította ki, hogy a versenykorlátozás akkor nem haladja meg az ezen cél eléréséhez szükséges mértéket, vagyis esik a Tpv. 30. § (5) bekezdés alá, ha egyrészt időben korlátozott, másrészt nem lépi túl az értékesített vállalkozás(rész) értékesítés előtti működési területét: sem áru szempontjából, sem pedig földrajzi értelemben.
- 31) A Versenytanács megjegyzi továbbá, hogy ezen általános elveknek megfelelni látszanak a 3) pontban megjelölt korlátozások. A 4) pontban foglaltakkal – mind a Stratégiai

---

¹ A Bizottság 2005/C56/03. számú közleménye.

Együtműködési Megállapodással, mind a védjegyhasználattal – kapcsolatban megjegyzi a Versenytanács, hogy az itt hivatkozott együtműködéssel kapcsolatos rendelkezések – amennyiben versenykorlátozásnak minősülnek – nem látszanak kielégíteni a 30. pontban összefoglalt kritériumokat.

III.

Eljárási kérdések

- 32) A Tpv. 63. § (3) bekezdése ac) pontjának alkalmazásából következőleg az eljárási díj megfizetéséről nem kellett rendelkezni, mert a kérelmező a Tpv. 62. § (1) bekezdése szerinti négymillió forintot előzetesen leróta.
- 33) A Versenytanács határozatát – a Tpv. 73. § (1) bekezdésének alkalmazásával – tárgyaláson kívül hozta meg.
- 34) Az ügyfeleket megillető jogorvoslati jog a Tpv. 83. § (1)-(2) bekezdésén alapul.

Budapest, 2010. szeptember 14.

dr. Zavodnyik József s.k.
versenytanács tag

dr. Szántó Tibor s.k.
előadó versenytanács tag

dr. Gadó Gábor s.k.
versenytanács tagként eljárva